

УДК 811.161.2: 811.112.2

ЕВФЕМІЗМИ ІЗ ЦАРИНИ ЕРОТИКИ, АБО НИТКА АРІАДНИ ДО ДЕЛІКАТНОСТІ

Ткачівська М.Р., к. філол. н. доцент,
завідувач кафедри іноземних мов і перекладу

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У статті досліджуються евфемізми на позначення інтимних стосунків в українській та німецькій лінгвокультурах. Здійснюється класифікація евфемізмів із царини еротики, вибраних із народної творчості та словника Л. Ставицької «Українська мова без табу». Подаються приклади способів перекладу евфемізмів з української мови на німецьку.

Ключові слова: евфемізм, царина еротики, еротизм, класифікація, інтимні стосунки, переклад, аналіз.

В статье исследуются эвфемизмы для обозначения интимных отношений в украинской и немецкой лингвокультурах. Осуществляется классификация эвфемизмов из области эротики, отобранных из народного творчества и словаря Л. Ставицкой «Українська мова без табу». Приводятся примеры способов перевода эвфемизмов с украинского на немецкий язык.

Ключевые слова: эвфемизм, эротизм, классификация, интимные отношения, перевод, анализ.

Tkachivska M.R. EUPHEMISMS FROM THE REALM OF EROTICA, OR THE ARIADNE'S THREAD TO SENSITIVITY

The article deals with the euphemisms describing sexual relations in the Ukrainian and German lingual cultures. It presents the classification of euphemisms from the realm of erotica, which have been selected from folk art and contemporary sources, the dictionary "Ukrainian language without taboos" by Lesya Stavyska. The article provides examples of the ways of translation of euphemisms from Ukrainian into German.

Key words: euphemism, realm of erotica, eroticism, classification, intimacy, translation, analysis.

Постановка проблеми. Евфемізми – це мовна дипломатія, шлях уникнення прямих, грубих, часто «некомфортних» і небажаних у певній ситуації висловлювань, їх маскуванню та делікатне формулювання. Вони є характерними для різних сфер: політики, науки, освіти, військової справи, мистецтва, музики, а також стану людини, її відчуттів, дій, стосунків тощо. Евфемістичні висловлювання сприяють пом'якшенню мовлення, його витонченості. Якщо брати до уваги те, що евфемізм – це поняття не стільки мовне чи мовленнєве, а насамперед культурне [11], то саме в культурі проглядається ставлення лінгвоступільності до певних суспільних норм та їх дотримання. Серед груп евфемізмів, широко презентованих у мові, особливе місце відведене евфемізмам на позначення інтимних стосунків. Вони є одним із яскравих виразників моральних цінностей людини, поваги до свого роду і його продовження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні існує чимало наукових розвідок, присвячених евфемізмам. Різні аспекти цього явища досліджували Н. Борисенко, В. Великорода, Р. Вишнівський, А. Галайчук, В. Голофост, С. Григораш, Д. Зеленін, І. Ігнатенко, М. Лановик, З. Лановик, М. Лесюк, В. Палій, І. Пешкова, І. Мілева, Є. Снегірєва, Л. Ставицька, В. Федоренко, А. Шевердіна, М. Шевченко, А. Скорик, Є. Шумайлова, О. Януш,

Хв. Вовк, Е. Кніпф-Комлоші, Р. Рада, К. Бернат, В. Девкін, Е. Фляйшман, В. Гаверс, В. Гірт, М. Кнյопель, У. Вробель та ін. Однак евфемізми на позначення інтимних стосунків та їх переклад на іноземну мову все ще залишаються поза увагою науковців. Малодослідженим у цій галузі досі є переклад евфемізмів з української мови на німецьку.

Постановка завдання. Метою нашої статті є дослідження евфемізмів із царини еротики та їх переклад. До основних завдань наукової розвідки належить аналіз евфемізмів на позначення інтимних стосунків в українській та німецькій лінгвокультурах, їх класифікація та наведення прикладів перекладу з української мови на німецьку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Царині еротики в українській лінгвокультурі завжди приділялася увага. Це засвідчує передусім щедра на еротизми українська народна творчість. Щоб не висловлюватися відверто на теми-табу, українці підбирали до певних слів відповідні евфемізми. При цьому засвідчували свою вигадливість та багату уяву, образне мислення, відшуковуючи подібність царини еротики з рослинним та тваринним світом, сільськогосподарськими роботами, столярним ремеслом, побутом тощо. Це демонструють українські народні пісні, вірші, примовки з характерною для них евфемізацією та делікатним ставленням до

позначень, пов'язаних з інтимними стосунками. Безумовно, годі було б заперечити існування прямих українських позначень у цій сфері та їх уживання.

У словнику української мови евфемізм – це слово чи вираз, яким замінюють у мові грубе, непристойне, з неприємним емоціональним забарвленням слово; заміна грубих, непристойних, неприємних і т. ін. слів іншими словами [10, с. 45]. За Р. Радою, евфемізм – це соціально зумовлена форма висловлювання, яка пом'якшено формулює аморально сприйнятий аспект слова чи поняття [18, с. 65]. За Л. Ставицькою, вони слугують уникненню непристойностей [12, с. 44]. Тож евфемізм – це не абияк кинуте некоректне, грубе, непристойне слово, а здебільшого вдало продуманий заміник до неделікатних позначень. У більшості випадків він виконує в тексті естетичну функцію, призначену для запобігання неприємним ситуаціям, для обачності чи гречності в висловлюванні або для завуальювання чи навмисного уникання прямих позначень.

Для різних часових проміжків характерні свої заборони й потреба в завуальованості. Це пов'язано з багатьма об'єктивними чинниками, на які часто годі вплинути окремим мовцям. Зважаючи на те, що сучасне суспільство з огляду на півстолітню ретроспективу стало більш відкритим до багатьох досі табуйованих тем, нині трансформується підхід до моделі взаємин між чоловіком і жінкою. Низка сфер, у тому числі й царина еротики, потребують меншої евфемізації. Їх візуалізація в фільмах, театральних сценах, художній літературі, у журнальних, газетних та інтернетних статтях, рекламі стала більш звичною порівняно з, приміром, часами Радянського Союзу чи дорадянськими часами, коли ще не було ні таких технічних можливостей, ні суспільної відкритості. Це стосується й більш відкритого використання лексики із царини еротики. Нині зменшується потреба в утаємниченості інтимних стосунків, характерна раніше для української лінгвокультури. Виховання, оточення, внутрішні цінності людини, переконання, духовність належать до тих чинників, які сприяють дотриманню певних соціальних норм і не нівелюють важливість чеснот, у тому числі й коректність у спілкуванні. Однак час вимагає свого: наявні в українській мові еротизми, пестливо-зменшувальні евфемізми нерідко забуваються, зникають або зазвичай поступаються місцем іншим, часто знебарвленим, словам чи чужим

вульгаризмам, які (як і багато іншого мовного матеріалу) переймаються мовою й імплантуються в неї. Такий процес є природним, його неможливо спинити [16].

Кожна лінгвокультура по-своєму ставиться до позначення інтимних стосунків. Як стверджує М. Махній, усталені в різних народів норми сексуальної поведінки, включаючи її еротичний код і техніку, завжди співвідносяться з властивостями культури й конкретним способом життя [8, с. 10]. Оскільки народна творчість є виразником світосприйняття народу впродовж століть, вона є надійним кодом і ключем до багатьох тем, пов'язаних із розвитком етнокультури.

Евфемізація в народній творчості та сучасній художній літературі стосується різних сфер інтимності. Передусім це: 1) позначення статевого акту, 2) позначення чоловічих статевих органів, 3) позначення жіночих статевих органів; 4) позначення осіб, які мають інтимні стосунки; 5) інше. При порівнянні евфемізмів, які базуються на народній творчості (узагальнених та досліджених українськими лінгвістами М. Лесюком, М. Махнієм та С. Григораши), із евфемізмами, взятими зі словника нецензурної лексики та її відповідників Л. Ставицької «Українська мова без табу» [12], спостерігається чітка різниця в їх образності. Якщо в народній творчості йдеться передусім про евфемізми, пов'язані із сільським господарством, побутом, різного роду ремеслами («евфемізми наддіялектно-фольклорного характеру» [12, с. 44]), то в словнику Л. Ставицької зафіксовані як літературні слова, так і одиниці розмовної мови, лексеми жаргонного походження, одиниці книжно-літературного походження [12, с. 45], що мають зовсім іншу палітру позначень, значна частина яких характерна й для російської мови. Варто зазначити, що в народній творчості, передусім у піснях, йдеться не про те, щоб за допомогою евфемізмів тільки нейтралізувати «сороміцькі» поняття, а щоб «завдяки своїй закоріненості в семантичні універсали, міфологічні уявлення створити паралельний поетичний символічний ряд» [12, с. 46]. Порівняймо. 1. Евфемізми на позначення статевого акту: а) у народній творчості: *виорати борозну, розкусити горіх, замочити стручок, зібрати сливочки, з'їсти грушuku, зробити з дівки молодицю, зняти з голови вінок* [3, с. 15]; *блукати лободою, варити кашу (кисіль), вибирати ленок, гнути вербу, дати джмеля, дати ласки з-під запаски* [8, с. 64]; *орати, сіяти, косити, олій бити, проорати*

нивку, піти по горішки, розтолочити грушку, тютюнець носити, гиблювати, набити бочку, тесати лати, дрімбати, грати, грати в скрипку, роздерти фартух [7, с. 158–162]; б) у словнику Л. Ставицької: бум-бум, пила, перепих; вдути, вставити, грати (на гітарі), взути, шайбу засадити (загнати), шпилити, шпокнути [12]. 2. Евфемізми на позначення чоловічого статевого органу: а) у народній творчості: горобчик, кінчик, колісниця, орач, орчик, косар, муляр, коминар, грузчик, герой, жолудь та ін. [3, с. 12–13]; бобик, будяк, гриб, колосок; цибух, прутень, котик, лошук, окунь, півник, гвоздець, голка, дзигарнічка, клинок, лиса голова, гульочка, жили, слушний палець, колісниця, люшня, мотор, гарбуз, сало, герой, козак в червоній шапці; смичок, сопілчина, жупан, кутас, китичка [7, с. 195–214]; кукурудза / качан, огірок, перчик, колосок, буряк, дуб, рак / рак-неборак, щука / щупак, ковбаса [6, с. 35–50]; б) у словнику Л. Ставицької: антена, апарат, балда, банан, брехунець, брусок, буйок, гвинт, еклер, залупа, кінець, ковбасина, коряга, друг, дружок (милий), патик, поросля, прутень, пуцалін, смичок, стрижень, торпеда, фачик, фол, хазяйство, хам, хер, хрін, шишка [12, с. 321]. 3. Евфемізми на позначення жіночого статевого органу: а) у народній творчості: ягничка, кицька, ворна, тава, пташка, хатка, хлівець, брама, криниця, криниченька, кирниченька, макітра, паланиця, мед, пиріг, вушко, очко, ротик, розкішниця, червона кожушина, червона китайочка, скрипка, парасоля, борозна, нивка, дірка, гніздечко [7]; б) у словнику Л. Ставицької: ворота, гітара, гудок, імперія, люся, манда, обизянка, передок, печера, пиріжок, розкішниця, шахна, щілина (едемна) [12, с. 321]. 4). Позначення осіб, які мають інтимні стосунки: а) позначення в народній творчості (жінка легкої поведінки): шельма, оферма, велика зрада [7]; б) у словнику Л. Ставицької: бікса, бедка, бублик, кадра, катакомба, дальнобійниця, Еммануель, пейзажистка, муха, клізма, мочалка, нічний метелик, свердловина, халява, чума, шалава, яцірка, имара. Більшість із них є лексичними одиницями кримінального походження [12]. 5. Інше. Місце любовних зустрічей: а) у народній творчості: під бучками, під куциком-рокитою, під рясним горіхом, на зеленій фої, у пахучім оборозі [7]; б) у словнику Л. Ставицької (місце інтимних стосунків): притон (флет-хата, хаза, хавіра, хата, шалман) [12, с. 321].

Німецька лінгвокультура також багата на евфемізми, зафіксовані в народній творчості.

Т. Бойко, досліджуючи лінгвокультурний концепт *Minne / Кохання* в німецькій поезії мінезангу XII–XIV століть, зазначає, що в мові мінезангу еротичної евфемізації зазнають лексеми, що належать до військової тематики (*purgelin – die kleine Burg, cuspis – der Spieß, scheide – die Scheide, mezzel – das Messer*), до різних професійних сфер (*ein guot geschirre – ein herrliches Werkzeug, brunne – der Brunnen, boum – der Baum, strô – das Stroh*), до світу флори й фауни (*ratz – die Ratte, pffifferling – der Pffifferling, mauroch – die Morchel*) і до сфери повсякденного вжитку (*tasch – die Tasche, peil – die Kerbe, rock – das Kleid, friunt – der Freund*) [1, с. 14]. Досліджуючи форму обценності нюрнберзької карнавальної гри XV століття як «літературну комунікацію замкнутої соціальної групи», Й. Мюллер зазначає, що чоловічий статевий орган у 15-му столітті називали як інструмент (*fidelpogen, ror, geschirr, nadel, zapf, holz, kreide*), їжу (*wurst, schlenkerpraten, flaisch*), тварину (*esel, maulwurf*) та ін. Інтимні стосунки позначалися назвами окремих професій та різного роду діяльності (*dreschen, nachgraben, gerben, tzbereiten, gar machen, nageln, bohren, rauchfrankh thuet keren, nieten, mahlen*), грою на музичних інструментах (*geigen*). Як зазначає Й. Мюллер, для позначення дітородних органів у XV столітті використовувалися такі евфемізми: вагіна – луг (*Wiese*), поле (*Fruchtfeld, Leckfeld*), посудина (*Gefäß*) шкатулка (*Schachtel*), Haus, (*Küche, Ofen*), позначення тварин (*Igel*), позначення музичних інструментів (*Geige, Trumpe (Trommel), pritsche*). [17, с. 10–55]. Т. Бойко зауважує, що описове називання вкрай табуйованих суспільством частин людського тіла та найвідвертіших елементів спілкування закоханих сформувало особливий «еротичний код» німецької нації, який виконує вуалітивну, превентивну й карнавалізуючу функції, демонструючи оригінальну народну сміхову культуру німецькомовної спільноти епохи Середньовіччя [1, с. 15]. При порівнянні евфемізмів із народної творчості німецької та української лінгвокультур знаходимо як спільне, так і відмінне, що могло б стати об'єктом окремого дослідження. Тільки деякі з перелічених евфемізмів із народної творчості обох лінгвокультур зустрічаються й у сучасній мові.

Сьогодні німецька мова володіє широким арсеналом евфемізмів на позначення інтимної лексики, зафіксованих у найрізноманітніших джерелах, у т. ч. лексикографічних. Широка їх палітра представлена в

інтернеті. До них належать: 1) позначення статевого акту: а) загальне позначення процесу: *miteinander schlafen, Liebe machen, es miteinander treiben*; б) процеси, пов'язані з насолодою: *vernaschen*; в) процеси, пов'язані з народженням дітей: *Kinder machen, Kinder erzeugen*, г) пов'язані з працею та побутом: *nieten, boren, hobeln; aufsatteln, poppen einen Quickie hinlegen* та ін. [19]; 2) позначення чоловічого статевого органу: *Glied, Pullermann, Pillermann, Lümmel, Latte, Bolzen, Zauberstab, Kindermacher, Hammer der Lust, kleiner Freund, Rohr; Rute, Ende, Schwert, Stoß, Phallus, Stößel, Kolonne, Schlange, Wedel, Schweif, Dödel, Außenminister, Strohhalm, Yogi* [19]; 3) позначення жіночого статевого органу: а) позначення рослинного світу: *Feige, Flaume, Pflaume, pfläumchen, Pfirsich, Kirsche, Zwetschge*; б) пов'язане з органами людини, тварини: *Forellenmund, Liebestunnel*; в) пов'язане з природою / навколишнім середовищем: *Freudental*; г) пов'язане з будівлями, приміщеннями: *Lümmelstube, Garagentor, Lusthöhle*; г) зооніми: *Maus, Kätzchen, Frosch, Muschel, Muschi*; д) місце, отвір: *Spalte, Höhle, Loch, Möse*, е) інші позначення: *Lulu, Lulli, Venus, Tempel der Lust* [19]; 4) позначення осіб, які ведуть аморальний спосіб життя: *leichtes Mädchen, Straßenmädchen, Flittchen, Liebesmädchen, Schnepfe, eine, die es für Geld macht, eine, die das älteste Gewerbe der Welt betreibt, Dame aus dem horizontalen Gewerbe, Bordsteinschwalbe, Dorfmatratze* (про жінку) [19]; 5) позначення осіб іншої орієнтації: *von anderem Ufer; Mannsweib, halber Hahn, halber Mann, halbe Frau, kesser Vater* [19].

Евфемізми на позначення інтимних стосунків та еротики в цілому широко представлені в сучасній літературі. Їх відтворення іноземними мовами потребує як фонових знань, так і перекладацької вправності, оскільки далеко не завжди існують їх закономірні відповідники. Та це не означає, що переклад евфемізмів із царини еротики – марні пошуки нитки Аріадни. Заради донесення до цільової аудиторії делікатності висловлювання, закладеної автором у твір, збереження стилю твору, перекладачі здебільшого вдаються до пошуку евфемізму з такою ж чи подібною конотацією. За їх відсутності перевага надається прямому значенню. Цей аспект сучасної трансляторики досі залишається малодослідженим, оскільки негативна площа певних явищ, предметів, дій, ситуацій, учинків, пов'язаних зі звичаями народів, релігійними переконаннями, нормами поведінки може мати в різних мовних

спільнотах суттєві відмінності. Вони проглядаються навіть у межах однієї лінгвостільності. Наприклад, досліджуючи корейські евфемізми, І. Пешкова зазначає, що переклад евфемізмів є дуже важким насамперед через те, що навіть не всі корейці знають, як і коли їх використовувати [9]. А. Галайчук говорить про можливі способи відтворення евфемізмів за допомогою евфемізмів, евфемізацію перекладів, відтворення евфемізмів за допомогою прямої номінації [2, с. 232]. У царині еротики прямою номінацією часто є обценізи. Коректність відтворення обценізмів за допомогою евфемізмів досі залишається дискусійним питанням [15]. При перекладі евфемізмів, вигуків, лайливих слів, які виступають заміном мата (тобто вже є емоційно слабшими від похідного слова), трансляторика також передбачає використання універсальних лайливих слів та вигуків, які дещо пом'якшують текст [13].

Дослідження семантичних підгруп евфемізмів і їх наповнення засвідчують присутність у кожній із них достатньої кількості окремих лексичних одиниць і фразем, що збільшують поле вибору для перекладацьких рішень. Оскільки будь-яка мова має свою палітру асоціацій та відчуттів, кожен окремий приклад перекладу базується на підборі відповідника (у т. ч. оказіоналізму чи відомого евфемізму), зрозумілого для цільового читача. Це засвідчують окремі зразки перекладу творів сучасних письменників. Розглянемо деякі приклади: 1) позначення осіб, які мають інтимні стосунки: *валютна* – *Valuta-Nutte* f =, -n (укр.: «Вона ж валютна» – нім.: “*Sie ist ja eine Valuta-Nutte*” (Ю. Андрухович, «Московіада»); особи іншої орієнтації: *голубий*, -ого, ч.; мол., крим. «гомосексуаліст» (той, що має стосунок до гомосексуалістів або притаманний їм; від амер. розм. *blue* – непристойний, еротичний, голубий) – *schwul* (укр.: «*Tu часом не голубий?*») – нім.: “*Bist du vielleicht schwul?*” (Ю. Андрухович, «Перверзія»)); 2) позначення інтимних процесів: *переспати* – *mit j-m schlafen* (укр.: «*Переспав з випадковою кобітою*» – нім.: “*Er hatte mit einem Mädchen geschlafen...*” (Л. Дереш, «Поклоніння Ящірці»)); 3) позначення хтивості: *не пропускати жодної спідниці* (бути особливо хтивим) – *keinen einzigen Rock entgehen lassen* (укр.: «*Це чувак, який до самої смерті – себто ще цілих 43 роки – не пропускав жодної принагідної спідниці, ти уявляєш?*») – нім.: “*Ein Kerl, der sich bis zu seinem Tod – also noch ganze 43 Jahre – keinen einzigen*

Rock mehr entgehen ließ” (Ю. Андрухович, «Таємниця»)); 4) місце інтимних стосунків: *грішне ложе – Sündenlager*, п (укр.: «...і мертві тулуби у синяві ночей стають за грішні лежа бездомних любощів кривляк і шлюх...») – нім.: “*Die toten Rümpfe werden in der dunkelblauen Nacht zum Sündenlager und böse Sterne giessen Qualen aus auf Narren, Schlampen...*” (Ю. Андрухович, «Дванадцять обручів»)); 5) зачаття дитини: *зробити першу дитину – erstes Kind machen* (укр.: «Обидвоє були катастрофічно немолоді й самотні, тому чимшвидше побралися і зробили першу дитину») – нім.: “*Beide waren ganz und gar nicht mehr jung und extrem einsam, also taten sie sich möglichst schnell zusammen und machten ihr erstes Kind*” (Ю. Андрухович, «Таємниця»)); 6) небажана вагітність: *залетіти* (несподівано завагітніти) – *es hat j-n “erwischt”* (укр.: «<...> та «залетіла», на аборт або не вистачало грошей, або та мандрюха просто не хотіла») – нім.: “<...> sie hat es «erwischt», und für eine Abtreibung war kein Geld da, oder die Zicke wollte einfach nicht” (Л. Дереш «Поклоніння Ящірці»); 7) позначення інтимних органів: *розкішниця, -і, ж.* (жіночі статеві органи) – *Muschi f =, -s* (укр.: «А дбайливо вибрита розкішниця? Це щось тобі говорить?») – нім.: “*Und die sorgfältig rasierte Muschi. Sagt dir was?*” (Ю. Винничук «Танго смерті»); *дирка* (від рос.: дырка, укр.: дірка) – *Möse f, -n* (укр.: «хе-хе, завтра – підстерегти якусь дирку...») – нім.: “*Morgen zum Beispiel, he-he, einer Möse auflauern*” (Л. Дереш, «Намір») та ін. У більшості випадків при перекладі йдеться про трансляторну відповідність: евфемізм мови оригіналу → евфемізм мови перекладу (повна еквівалентність, часткова еквівалентність). Цілковите збереження образності евфемізму в перекладі сприяє досягненню повної еквівалентності. Це здебільшого спричинене наявністю в мові оригіналу та мові перекладу однакових евфемізмів, у т. ч. фразеологічних одиниць (на конотативному та денотативному рівні). Наприклад: *переспати з кимось – mit j-m schlafen, не пропускати жодної спідниці – keinen einzigen Rock entgehen lassen, зробити дитину – ein Kind machen*. Евфемізм може відтворюватися за допомогою іншого евфемізму за різною шкалою наближеності до оригіналу, з повним / частковим збереженням смислового наповнення. Наприклад (повне збереження смислового наповнення): *зблудити* (1. збитися з правильного напрямку [10], стати на блудну дорогу. 2. Від блуд, -у, чол., заст. статева розпуста) – *mit j-m*

sündigen (грішити): укр.: «Учора я зблудив із ледве знайомою жінкою» – нім.: “*Gestern habe ich mit einer fast Unbekannten gesündigt*” (Ю. Андрухович «Перверзія»). Безумовно, перекладачеві не завжди вдається досягти повної еквівалентності й відтворити образність у цільовій мові. Для підбору відповідників мови перекладу важлива не тільки трансляторна еквівалентність, але й орієнтація на німецькомовного читача. При неможливості підбору повного відповідника для забезпечення стильової цілісності висловлювання переклад передбачає також заміну денотативного образу. Безумовно, у кожному окремому випадку перекладач вдається до різних засобів, які, на його думку, є найбільш вдалими. Наприклад, використання лапок як натяк на переносне значення спостерігається при відтворенні слова *залетіти* (несподівано завагітніти) – *es hat j-n “erwischt”*, де лексичні одиниці обох мов містять семи «несподіваний», «непередбачений», презентовані в лексемі «залетіти», що сприяє збереженню як смислового наповнення висловлювання, так і емоційних установок. Часткові відповідники з деякою зміною образності в більшості випадків не порушують конотативні зв’язки. Якщо в тексті оригіналу вживається жаргонний евфемізм, який не завжди слугує для делікатності висловлення, то його відтворення в мові перекладу за допомогою менш забарвленого й не обов’язково жаргонного евфемізму сприяє нейтралізації / пом’якшенню висловлювання й змінює емоційні установки автора. Наприклад: *тра*нутися* (док., з ким. евфем., вульг.-простор.: вступати в статевий контакт, здійснювати статевий акт із кимось) – *etwas (es) miteinander tun* (укр.: «А ми так і не тра*нулись») – нім.: “*Und getan haben wir’s nicht miteinander*” (Л. Дереш «Поклоніння Ящірці»). При відтворенні евфемізму з інтимної сфери за допомогою лексичної одиниці з прямим значенням (евфемізм → обценізм) спостерігається втрата делікатності висловлювання: *займатися блудством – fi*ken* (укр.: «<...> ти тут бізнесом займаєшся чи блудством?») – нім.: “<...> *willst du f*cken oder Geschäfte machen?*” (С. Жадан «Депеш Мод»)).

Як в українській, так і в німецькій мовах існує низка сталих словосполучень, посилянь, негативних побажань, вставних слів, вигуків (уживаються з метою вираження захоплення, здивування, недовіри до когось / чогось, байдужості, незадоволення тощо), до яких входять евфемізми еротичної сфери. У біль-

шості з них втрачається їх первинне значення (наприклад, *бля*ь* – позначення жінки легкої поведінки), тому при перекладі вони відтворюються за допомогою відповідних вигуків, вставних слів etc. мови перекладу.

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, евфемізми є мовною дипломатією, яка допомагає автору завуальовано говорити про певні речі. Використання в художній літературі евфемізмів із царини еротики сприяє делікатності висловлювання й дає можливість обійти прямі позначення. Проте в творах сучасних письменників спостерігаємо як присутність евфемізмів, так і наявність вульгаризмів та обценізмів, що не завжди є виразником мовної дипломатії. Дослідження демонструє, що найкращим перекладацьким рішенням є відтворення евфемізму мови джерела за допомогою евфемізму мови перекладу, що зберігає стиль твору. Проте відтворення евфемізму за допомогою прямих значень, у тому числі з використанням обценізму, теж не є винятком.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко Т. Лінгвокультурний концепт MINNE / кохання в німецькій поезії мінезангу XII – XIV століть: структурний та семантичний аспекти : автореф. дис ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Т. Бойко . – Київ : Б.в., 2011. – 20 с.
2. Галайчук А. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі / А. Галайчук. – 2013. – С. 231–239.
3. Григораш С. Лексика і фраземіка інтимної лірики (на матеріалі українського фольклору) : автореф. дис ... канд. філол. наук : 0.02.01 / С. Григораш ; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ : Б.в., 2007. – 20 с.
4. Гримич М. Етнолінгвістичні підходи до вивчення сороміцького фольклору / М. Гримич // Етнічна історія народів Європи: зб. наук. праць. – К. : УНІСЕРВ, 2004. – № 17. – С. 133–136.
5. Ігнатенко І. Жіноче тіло у традиційній культурі українців / І. Ігнатенко. – Клуб сімейного дозвілля, Харків, 2016. – 223 с.
6. Ігнатенко І. Чоловіче тіло у традиційній культурі українців / І. Ігнатенко. – Клуб сімейного дозвілля, Харків, 2016. – 223 с.
7. Лесюк М. Еротизм в українському пісенному фольклорі: лінгвістичний аспект / М. Лесюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 244 с.
8. Махній М. Зачарована етноеротика: Метаморфози українського лібідо / М. Махній. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2012. – 320 с.
9. Пешкова І. Лексичні особливості корейської мови та їх значення для перекладу на українську мову / І. Пешкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6400/Peshkova_Leksychni_osoblyvosti_korejskoyi_movy.pdf.
10. Академічний тлумачний словник (1970–1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/>.
11. Снегірєва Є. Евфемізми як витончена форма мовленнєвого мистецтва / Є. Снегірєва // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. – К. : Логос, 2012. – С. 261–266.
12. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обценізми. Евфемізми. Сексуалізми / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2008. – 454 с.
13. Ткачівська М. Вставні слова і мовне табу (про ще одну проблему лихослів'я) / М. Ткачівська // Наукові записки. – Випуск 126. – Серія: Філологічні науки (мовознавство) – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – С. 266–270.
14. Ткачівська М. Мова гніву або вербальне опоганення / М. Ткачівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологічна (мовознавство): збірник наукових праць/ (гол. ред. Н. Іваницька). – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2014. – Вип. 19. – С. 263–268.
15. Ткачівська М. Мовні «заплати» або лихослів'я (перчений хліб перекладача) / М. Ткачівська // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – № 3 (286) лютий 2014. – С. 50–57.
16. Ткачівська М. Обценізм der Arsch і його потенціал в німецькомовних перекладах / М. Ткачівська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. – Острог : Видавництво національного університету «Острозька академія», 2016. – Вип. 62. – С. 331–334.
17. Müller Johannes. Schwert und Scheide : d. sexuelle u. skatolog. Wortschatz im Nürnberger Fastnachtspiel d. 15. Jh.. – Bern [u.a.] : Lang, 1988.
18. Rada, Roberta. Tabus und Euphemismen in der deutschen Gegenwartssprache: mit besonderer Berücksichtigung der Eigenschaften von Euphemismen / Roberta Rada. – Budapest : Akad. Kiadó, 2001. – 212 S.
19. Wort-gesucht. Wörterbuch für Synonyme und Antonyme vieler deutscher Wörter. Webseite. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wort-gesucht.de/>.